

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

X kadencja
Marszałek Senatu
BPS.DPS.030.13.2024

Druk nr 576
Warszawa, 24 lipca 2024 r.

Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,
mam zaszczyt przekazać Panu Marszałkowi podjęte przez Senat na 17. posiedzeniu w dniu 24 lipca 2024 r. uchwały:

- w sprawie ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ustawy o ochronie baz danych oraz ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi,

- w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw.

Przyjęcie poprawek Senatu może spowodować konieczność zmiany oznaczeń jednostek systematyzacyjnych, redakcyjnych lub ich fragmentów, w celu zachowania ciągłości numeracji albo ciągłości alfabetycznej, oraz w konsekwencji konieczność odpowiedniej korekty odesłań.

Z poważaniem

(-) Małgorzata Kidawa-Błońska

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 24 lipca 2024 r.

**w sprawie ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ustawy
o ochronie baz danych oraz ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi
i prawami pokrewnymi**

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 28 czerwca 2024 r. ustawy o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ustawy o ochronie baz danych oraz ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 1 w pkt 1:
 - a) w lit. a:
 - polecenie nowelizacyjne otrzymuje brzmienie: „pkt 4 otrzymuje brzmienie:”,
 - pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) nadawaniem utworu jest jego rozpowszechnianie drogą emisji radiowej lub telewizyjnej prowadzonej w sposób bezprzewodowy (naziemny lub satelitarny) lub w sposób przewodowy, w tym w procesie technicznym wprowadzenia bezpośredniego;”,
 - skreśla się pkt 5,
 - b) po lit. a dodaje się lit. ... i ... w brzmieniu:

„...”) po pkt 4 dodaje się pkt 4¹ w brzmieniu:

„4¹) wprowadzeniem bezpośrednim jest proces techniczny, za pomocą którego organizacja radiowa lub telewizyjna przesyła swój sygnał zawierający program innemu podmiotowi w taki sposób, że program nie jest publicznie dostępny w trakcie tego przesyłu, w celu przejęcia programu przez ten podmiot w całości i bez zmian oraz równoczesnego i integralnego przekazania go do powszechnego odbioru;”,
 - ...) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) reemitowaniem utworu jest jego rozpowszechnianie przez inny podmiot niż pierwotnie nadający lub podmiot, pod którego kontrolą i na którego odpowiedzialność takie pierwotne nadawanie jest prowadzone, drogą przejmowania w całości i bez zmian programu organizacji radiowej lub telewizyjnej oraz równoczesnego i integralnego przekazywania tego programu do powszechnego odbioru, niezależnie od sposobu, w jaki reemitent otrzymuje sygnał umożliwiający mu reemitowanie, w tym programu nadawanego w procesie technicznym wprowadzenia bezpośredniego;”;

2) w art. 1:

a) po pkt 2 dodaje się pkt ... w brzmieniu:

„...) art. 15a oznacza się jako art. 15¹;”;

b) w pkt 3, w ust. 3 wyrazy „art. 86a” zastępuje się wyrazami „art. 86¹”;

c) w pkt 5:

- w poleceniu nowelizacyjnym wyrazy „oddział 2a” zastępuje się wyrazami „oddział 2¹”;
- oddział 2a oznacza się jako oddział 2¹,
- art. 22a–22h oznacza się jako art. 22¹–22⁸,
- w dotychczasowym art. 22c w ust. 1 wyrazy „art. 22b ust. 1 i 2” zastępuje się wyrazami „art. 22² ust. 1 i 2”;
- w dotychczasowym art. 22d w pkt 1 wyrazy „art. 22c” zastępuje się wyrazami „art. 22³”;
- w dotychczasowym art. 22e w ust. 2 wyrazy „art. 22b ust. 1 pkt 2 i 3” zastępuje się wyrazami „art. 22² ust. 1 pkt 2 i 3”;
- w dotychczasowym art. 22f w ust. 1 wyrazy „art. 22a–22e” zastępuje się wyrazami „art. 22¹–22⁵”;
- w dotychczasowym art. 22h wyrazy „art. 22b” zastępuje się wyrazami „art. 22²”;

d) po pkt 8 dodaje się pkt ... w brzmieniu:

„...) w art. 33¹ w ust. 2 wyrazy „oddziale 3a” zastępuje się wyrazami „oddziale 3¹;”;

e) w pkt 9:

- przed lit. a dodaje się lit. ... w brzmieniu:
„...) oddział 3a oznacza się jako oddział 3¹”,
- w lit. a, w art. 35¹⁴ we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy „oddziałów 6a i 6b” zastępuje się wyrazami „oddziałów 6¹ i 6²”,
- w lit b:
 - w poleceniu nowelizacyjnym wyrazy „oddziały 6a i 6b” zastępuje się wyrazami „oddziały 6¹ i 6²”,
 - oddział 6a oznacza się jako oddział 6¹,
 - oddział 6b oznacza się jako oddział 6²,
 - w art. 35²² w ust. 2 wyrazy „oddziału 6a” zastępuje się wyrazami „oddziału 6¹”,
- f) w pkt 13, w art. 47 w pkt 1 wyrazy „art. 47a” zastępuje się wyrazami „art. 47¹”,
- g) w pkt 14:
 - w poleceniu nowelizacyjnym wyrazy „art. 47a” zastępuje się wyrazami „art. 47¹”,
 - art. 47a oznacza się jako art. 47¹,
- h) w pkt 19:
 - w poleceniu nowelizacyjnym wyrazy „art. 73a” zastępuje się wyrazami „art. 73¹”,
 - art. 73a oznacza się jako art. 73¹,
- i) w pkt 20, w ust. 1 wyrazy „art. 47a” zastępuje się wyrazami „art. 47¹”,
- j) w pkt 21:
 - w poleceniu nowelizacyjnym wyrazy „art. 86a” zastępuje się wyrazami „art. 86¹”,
 - art. 86a oznacza się jako art. 86¹,
- k) po pkt 21 dodaje się pkt ... w brzmieniu:
„...) art. 93 otrzymuje brzmienie:
„Art. 93. Do prawa do artystycznego wykonania stosuje się odpowiednio przepisy art. 33 pkt 10 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2809) i art. 15¹.”;”;

- 3) w art. 1 w pkt 3, w ust. 3 po wyrazach „art. 20¹,” dodaje się wyrazy „art. 21⁴,”;
- 4) w art. 1 w pkt 4, w art. 21¹ w ust. 4 wyraz „techniką” zastępuje się wyrazami „w procesie technicznym”;
- 5) w art. 1 po pkt 4 dodaje się pkt ... w brzmieniu:
„...) po art. 21³ dodaje się art. 21⁴ w brzmieniu:
„Art. 21⁴. Twórcy utworu literackiego, publicystycznego, naukowego, muzycznego lub słowno-muzycznego, w tym twórcy opracowania takiego utworu, są uprawnieni do stosownego wynagrodzenia z tytułu publicznego udostępniania utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym.”;”;
- 6) w art. 1 w pkt 5, w dotychczasowym art. 22b w ust. 2 skreśla się wyrazy „ustalanej według kursu średniego walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień obliczenia tego obrotu,”;
- 7) w art. 1:
 - a) w pkt 6, w art. 26³ ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Zastrzeżenia, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się wyrażnie i odpowiednio do sposobu, w jaki utwór został udostępniony. W przypadku utworów publicznie udostępnionych w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym, zastrzeżenia dokonuje się w formacie przeznaczonym do odczytu maszynowego w rozumieniu art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1524) wraz z metadanymi.”;
 - b) w pkt 9 w lit. a, w art. 35¹³ wyrazy „powinny polegać” zastępuje się wyrazem „polegają”;
 - c) w pkt 11 w lit. a, w ust. 2 wyraz „powinno” zastępuje się wyrazem „musi”;

- 8) w art. 1 w pkt 13, w art. 47 we wprowadzeniu do wyliczenia wyraz „wpływów” zastępuje się wyrazem „przychodów”;
- 9) w art. 1:
 - a) w pkt 13, w art. 47 w pkt 1 wyraz „sytuacjach” zastępuje się wyrazem „przypadkach”,
 - b) w pkt 15, w art. 57 w ust. 4 wyraz „razie” zastępuje się wyrazem „przypadku”;
- 10) w art. 1 w pkt 14, w dotychczasowym art. 47a w ust. 3 wyrazy „adres zamieszkania lub siedzibę” zastępuje się wyrazami „miejsce zamieszkania albo siedzibę, adres”;
- 11) w art. 1 w pkt 15, w art. 57 w ust. 2 wyrazy „wyłącznej, zobowiązany” zastępuje się wyrazami „wyłącznej, o której mowa w art. 67 ust. 2, zobowiązany”;
- 12) w art. 1 w pkt 21, w dotychczasowym art. 86a wyrazy „Twórcy i” zastępuje się wyrazem „Artyści” oraz wyraz „twórcy” zastępuje się wyrazami „artyści wykonawcy”;
- 13) w art. 1 w pkt 22, w art. 99⁷ w ust. 2 w pkt 1 wyrazy „w sposób” zastępuje się wyrazami „na polu eksploatacji”;
- 14) w art. 1 w pkt 22, art. 99¹⁰ otrzymuje brzmienie:

„Art. 99¹⁰. Przepisy ustawy stosuje się do publikacji prasowych wydawcy, który ma miejsce zamieszkania albo siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz wydawcy, który ma miejsce zamieszkania albo siedzibę na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.”;

15) w art. 1 w pkt 22, dodaje się art. 99¹¹–99¹⁷ w brzmieniu:

„Art. 99¹¹. 1. Wydawca ma prawo do:

- 1) otrzymywania od usługodawcy aktualnej informacji,
 - 2) wglądu w niezbędnym zakresie do dokumentacji usługodawcy
- mającej istotne znaczenie dla określenia wysokości wynagrodzenia należnego wydawcy z tytułu korzystania z prawa, o którym mowa w art. 99⁷ ust. 2.

2. Informacje i dane uzyskane przez wydawcę na podstawie ust. 1 są przetwarzane wyłącznie w celu określenia wysokości należnego mu wynagrodzenia.

Art. 99¹². 1. Strony, określając wysokość wynagrodzenia za korzystanie z prawa, o którym mowa w art. 99⁷ ust. 2, uwzględniają wszystkie istotne okoliczności, w szczególności następujące informacje i dane:

- 1) przychody uzyskiwane pośrednio lub bezpośrednio przez usługodawcę z tytułu zwielokrotniania lub publicznego udostępniania publikacji prasowych wydawcy, w szczególności przychody uzyskiwane z reklamy, w ostatnich dwóch pełnych latach obrotowych poprzedzających dzień złożenia oferty przez jedną ze stron, a jeżeli okres ten jest krótszy – w tym okresie;
- 2) rodzaj zwielokrotnianych lub publicznie udostępnianych publikacji prasowych;
- 3) okres korzystania przez usługodawcę z prawa, o którym mowa w art. 99⁷ ust. 2.

2. Jeżeli w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia przez jedną ze stron oferty zawarcia umowy na korzystanie z prawa, o którym mowa w art. 99⁷ ust. 2, strony nie osiągną porozumienia, każda ze stron może wystąpić do Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, zwanego dalej „Prezesem UKE”, z wnioskiem o przeprowadzenie mediacji w przedmiocie określenia wynagrodzenia.

3. Wydawcy mogą złożyć wspólny wniosek o przeprowadzenie mediacji.

4. Wniosek o przeprowadzenie mediacji zawiera oznaczenie stron, ze wskazaniem ich miejsc zamieszkania albo siedzib, adresów, pełnomocnika

do doręczeń, jeśli został ustanowiony, proponowanej wysokości wynagrodzenia za korzystanie z prawa, o którym mowa w art. 99⁷ ust. 2, lub proponowanego sposobu ustalenia wysokości tego wynagrodzenia wraz z uzasadnieniem oraz opis stanu faktycznego, a także informacje i dane, o których mowa w ust. 1, o ile strona je posiada.

Art. 99¹³. 1. Prezes UKE w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku o przeprowadzenie mediacji zawiadamia strony o rozpoczęciu mediacji, wyznaczając termin rozpoczęcia mediacji i jej miejsce, z tym że termin rozpoczęcia mediacji nie może przypadać później niż 60. dnia od dnia złożenia wniosku.

2. Mediację prowadzi się, jeżeli strona w terminie 14 dni od dnia zawiadomienia, o którym mowa w ust. 1, wyraziła zgodę na przystąpienie do mediacji.

3. Prezes UKE wyznacza mediatora spośród pracowników Urzędu Komunikacji Elektronicznej albo innych osób, posiadających wiedzę lub doświadczenie w zakresie prowadzenia mediacji, posiadających wiedzę z zakresu rynku mediów lub prawa autorskiego i dających rękojmię zachowania bezstronności.

4. Prezes UKE zapewnia obsługę techniczno-organizacyjną mediacji.

5. Mediacja trwa nie dłużej niż 60 dni, chyba że strony postanowią inaczej.

6. Mediator w terminie 14 dni od dnia zakończenia mediacji przekazuje Prezesowi UKE protokół z przeprowadzonej mediacji wraz z aktami sprawy, a stronom – protokół z przeprowadzonej mediacji.

7. W zakresie nieuregulowanym w ust. 1–6 do mediacji stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego o mediacji.

Art. 99¹⁴. 1. Strona ma prawo złożenia do sądu wniosku o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem i nadanie jej klauzuli wykonalności zgodnie z art. 183¹⁴ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego. Do wniosku strona dołącza protokół z przeprowadzonej mediacji.

2. Do ugody zatwierdzonej przez sąd stosuje się art. 183¹⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

Art. 99¹⁵. 1. W przypadku niezawarcia ugody, każda ze stron mediacji może złożyć do Prezesa UKE, w terminie 30 dni od dnia doręczenia protokołu z przeprowadzonej mediacji, wniosek o wydanie orzeczenia o wysokości wynagrodzenia za korzystanie z prawa, o którym mowa w art. 99⁷ ust. 2, lub o sposobie ustalenia wysokości tego wynagrodzenia.

2. Wniosek o wydanie orzeczenia zawiera informacje i dane, o których mowa w art. 99¹² ust. 4, oraz określa zakres żądania. Wniosek zawiera również inne, będące w posiadaniu strony, dane i informacje niezbędne do wydania orzeczenia.

3. Orzeczenie o wysokości wynagrodzenia obejmuje okres od dnia rozpoczęcia korzystania przez usługodawcę z publikacji prasowej w zakresie objętym prawem, o którym mowa w art. 99⁷ ust. 2, do dnia wydania orzeczenia.

4. W przypadku gdy strona nie przystąpi do mediacji lub strony nie zawarły umowy bez przeprowadzania mediacji, Prezes UKE może, na wniosek strony, wydać orzeczenie o wysokości wynagrodzenia za korzystanie z prawa, o którym mowa w art. 99⁷ ust. 2, lub o sposobie ustalenia wysokości tego wynagrodzenia bez przeprowadzenia mediacji.

5. W celu określenia wysokości wynagrodzenia za korzystanie z prawa, o którym mowa w art. 99⁷ ust. 2, lub sposobu ustalenia wysokości tego wynagrodzenia Prezes UKE może powołać biegłego.

6. Wydając orzeczenie Prezes UKE bierze pod uwagę w szczególności okoliczności, o których mowa w art. 99¹² ust. 1.

7. Na żądanie Prezesa UKE, w wyznaczonym terminie, strona przedstawia dokumenty, informacje lub dane niezbędne do wydania orzeczenia.

8. Strona może wnosić do Prezesa UKE o przeprowadzenie dowodu.

9. W przypadku nieprzedstawienia przez stronę dokumentów, informacji lub danych wskazujących istotne okoliczności, w tym okoliczności, o których mowa w art. 99¹² ust. 1, Prezes UKE orzeka na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Nieprzedstawienie przez stronę dokumentów, informacji lub danych nie jest przeszkodą do wydania orzeczenia.

10. W orzeczeniu, które wskazuje sposób ustalenia wysokości wynagrodzenia za korzystanie z prawa, o którym mowa w art. 99⁷ ust. 2, określa się również wysokość wynagrodzenia w okresie 12 miesięcy, liczoną od dnia

rozpoczęcia korzystania przez usługodawcę z publikacji prasowej w zakresie objętym prawem, o którym mowa w art. 99⁷ ust. 2. W przypadku, w którym korzystanie z prawa trwa krócej niż 12 miesięcy, wynagrodzenie określa się proporcjonalnie do okresu korzystania z prawa.

11. Orzeczenie zawiera również rozstrzygnięcie o kosztach.

12. Orzeczenie wydaje się w terminie:

- 1) 60 dni od dnia złożenia wniosku o wydanie orzeczenia albo
- 2) 30 dni od dnia otrzymania opinii biegłego, jeżeli powołano biegłego, jednak nie później niż w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia wniosku o wydanie orzeczenia.

Art. 99¹⁶. 1. Do postępowania, o którym mowa w art. 99¹⁵, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572) o wyłączeniu pracownika oraz organu, załatwianiu spraw, doręczeniach, wezwaniach, opłatach i kosztach, terminach i postępowaniu, z wyjątkiem przepisów dotyczących odwołań i zażaleń.

2. Orzeczenie jest ostateczne i podlega wykonaniu w drodze egzekucji sądowej, o ile wynagrodzenie jest wymagalne.

3. Wskazany w orzeczeniu sposób ustalenia wysokości wynagrodzenia za korzystanie z prawa, o którym mowa w art. 99⁷ ust. 2, uwzględnia się w umowie o korzystanie z tego prawa.

Art. 99¹⁷. 1. Od orzeczenia Prezesa UKE strona może wnieść sprzeciw w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia. Sprzeciw wnosi się do sądu powszechnego za pośrednictwem Prezesa UKE. Wniesienie sprzeciwu w terminie jest równoznaczne z żądaniem przekazania sprawy do sądu powszechnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę wydawcy publikacji prasowej.

2. W przypadku wniesienia sprzeciwu w postępowaniu, w którym złożono wspólny wniosek o przeprowadzenie mediacji, właściwy jest Sąd Okręgowy w Warszawie.

3. Sprzeciw zawiera oznaczenie stron, ze wskazaniem ich miejsc zamieszkania albo siedzib i adresów, treść żądania oraz uzasadnienie faktyczne i prawne. Sprzeciw zastępuje pozew.

4. Prezes UKE przekazuje właściwemu sądowi akta sprawy wraz ze sprzeciwem.

5. Sprawa ze sprzeciwu jest sprawą własności intelektualnej.

6. W przypadku wniesienia sprzeciwu, sąd na wniosek strony, która wniosła sprzeciw, może wstrzymać wykonanie orzeczenia Prezesa UKE do czasu rozstrzygnięcia sprawy.

7. Sprzeciw może dotyczyć całości orzeczenia albo jego części lub rozstrzygnięcia o kosztach.

8. W przypadku uwzględnienia sprzeciwu sąd zmienia w całości albo w części zaskarżone orzeczenie Prezesa UKE i orzeka co do istoty sprawy.

9. Jeżeli sprzeciw dotyczy wyłącznie kosztów postępowania, sąd rozstrzyga o kosztach postępowania postanowieniem na posiedzeniu niejawnym.

10. Orzeczenie w sprawie ze sprzeciwu sąd wydaje w terminie 18 miesięcy od dnia przekazania akt sprawy wraz ze sprzeciwem. Sąd drugiej instancji rozpoznaje apelację w terminie 12 miesięcy od dnia przedstawienia akt sprawy przez sąd pierwszej instancji wraz z apelacją.”;

16) w art. 1 w pkt 23, art. 101 otrzymuje brzmienie:

„Art. 101. Do przedmiotów praw pokrewnych stosuje się odpowiednio przepisy art. 1 ust. 4, art. 6–6³, art. 8 ust. 2, art. 15, art. 22¹–22⁸, art. 35⁵–35²⁵, art. 35a–35e, art. 39, art. 51 ust. 3, art. 79 i art. 80.”;

17) w art. 2:

a) w pkt 2 w poleceniu nowelizacyjnym po wyrazach „w art. 8” dodaje się dwukropek, pozostałą treść oznacza się jako lit. b i dodaje się lit. a w brzmieniu:

„a) w ust. 1 w pkt 4 wyrazy „oddziale 3a” zastępuje się wyrazami „oddziale 3¹”;

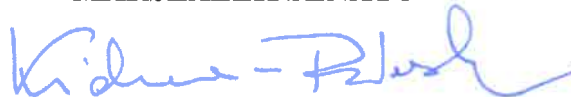
b) w pkt 3, w art. 8d wyrazy „oddziałów 6 i 6b” zastępuje się wyrazami „oddziałów 6 i 6²”;

18) w art. 2 w pkt 3, w art. 8a ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zastrzeżenia, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się wyraźnie i odpowiednio do sposobu, w jaki baza danych została udostępniona. W przypadku baz danych publicznie udostępnionych w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym, zastrzeżenia dokonuje się w formacie przeznaczonym do odczytu maszynowego w rozumieniu art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1524) wraz z metadanymi.”;

- 19) w art. 3 w pkt 2, w art. 5a w ust. 1 wyrazy „art. 22a ust. 1 i 2” zastępuje się wyrazami „art. 22¹ ust. 1 i 2”;
- 20) w art. 3 w pkt 2, w art. 5a w ust. 2 wyrazy „z zastrzeżeniem, że okres, o którym mowa w ust. 3” zastępuje się wyrazami „z tym, że okres, o którym mowa w art. 32 ust. 3”;
- 21) w art. 4 w ust. 1 wyraz „techniką” zastępuje się wyrazami „w procesie technicznym”;
- 22) w art. 4 w ust. 2 wyrazy „art. 47a” zastępuje się wyrazami „art. 47¹”.

MARSZAŁEK SENATU

Małgorzata KIDAWA-BŁOŃSKA

UZASADNIENIE

Na posiedzeniu w dniu 24 lipca 2024 r. Senat rozpatrzył ustawę o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ustawy o ochronie baz danych oraz ustawy o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi i uchwalił do niej 22 poprawki.

Poprawki nr 15 i 16 mają charakter merytoryczny. Pozostałe poprawki mają charakter techniczno-legislacyjny.

Poprawki merytoryczne

Poprawka nr 15 wprowadza procedurę zapewniającą równowagę stron – wydawców prasy i usługodawców, korzystających z treści wydawców – w procesie ustalania wynagrodzenia za eksploatację nowego prawa pokrewnego do publikacji prasowych. Proponowany poprawką model procedury ma charakter hybrydowy. Model ten opiera się na założeniu, że określenie wysokości wynagrodzenia za korzystanie z publikacji prasowej lub sposobu ustalenia wysokości tego wynagrodzenia będzie następowało – co do zasady – w drodze negocjacji między stronami (charakter cywilnoprawny, zasada swobody umów), zaś władcze (administracyjne) rozstrzygnięcie przez organ będzie następowało wyłącznie w przypadku braku porozumienia stron i na wniosek jednej z nich. W poprawce przyjęto, że:

- 1) organem administracji wyznaczonym do prowadzenia spraw związanych z określeniem wysokości wynagrodzenia lub sposobu ustalenia jego wysokości będzie Prezes UKE;
- 2) w pierwszej kolejności wysokość wynagrodzenia lub sposób ustalenia jego wysokości będą określane w drodze negocjacji; jeżeli negocjacje nie zakończą się porozumieniem, będzie możliwa mediacja prowadzona przez urzędowego mediatora wyznaczonego przez Prezesa UKE;
- 3) władcza ingerencja Prezesa UKE będzie następować po bezskutecznym przeprowadzeniu negocjacji i mediacji; ingerencja przyjmie formę orzeczenia administracyjnego, określającego wysokość wynagrodzenia lub sposób ustalenia jego wysokości;
- 4) wydawcy będą mogli uczestniczyć w postępowaniu samodzielnie albo w grupie;
- 5) w ramach procedury określono terminy na każdą czynność prowadzoną przez strony i Prezesa UKE;

- 6) wydawcom i usługodawcom zapewnione zostanie prawo wniesienia sprzeciwu do sądu powszechnego, wyspecjalizowanego w sprawach własności intelektualnej; sądy będą orzekać w terminach – 18 miesięcy w pierwszej instancji i 12 miesięcy w drugiej;
- 7) proponowana procedura jest dostosowana do procedur polskiego prawa administracyjnego i cywilnego, w taki sposób, że zapewnia możliwość wydania orzeczenia przez Prezesa UKE i orzekanie przez sądy.

Poprawka nr 16 ma dwa cele. Dyrektywa 2019/790 wprowadza w art. 17 szczególne zasady odpowiedzialności platform internetowych za treści udostępniane przez użytkowników tych platform. Zgodnie z ustawą zasady te będzie się stosować do wszystkich praw autorskich i praw pokrewnych, ale z wyjątkiem nowego prawa pokrewnego wydawców prasowych. Dyrektywa nie nakazuje wprost, aby zasady te dotyczyły także nowego prawa pokrewnego, ale też nie zakazuje takiego rozwiązania. W ocenie Senatu, ustawodawca krajowy ma pewną swobodę wyboru sposobu wdrożenia dyrektywy w tym zakresie. W trakcie prac nad ustawą uznano, że skoro wprowadza się nowe prawo pokrewne dla wydawców prasy, to również do tego prawa powinny znaleźć zastosowanie nowe zasady odpowiedzialności platform. Ustawodawca krajowy powinien być konsekwentny aksjologicznie. Po drugie, zasady odpowiedzialności platform są uregulowane w art. 22a–22h, zaś zgodnie z obecnym art. 101 ust. 2 do praw pokrewnych będą stosowane odpowiednio wyłącznie art. 22a–22g. W odesłaniu pominięto przepis – dodany w Sejmie poprawką zgłoszoną w II czytaniu – zgodnie z którym zasady odpowiedzialności platform nie znajdą zastosowania do serwisów pirackich. Brak odesłania do art. 22h jest zapewne przeoczeniem, które należy poprawić. Do praw pokrewnych powinny być stosowane wszystkie przepisy dotyczące zasad odpowiedzialności platform, tj. art. 22a–22h.

Poprawki techniczno-legislacyjne

W *definiens* definicji pojęcia „nadawanie utworu” ustawodawca zamieścił również *definiendum* i *definiens* pojęcia „wprowadzenie bezpośrednie”. Zastosowana technika nie znajduje uzasadnienia w Zasadach techniki prawodawczej, zwanych dalej „ZTP”. Jeśli w ocenie ustawodawcy pojęcie „wprowadzenie bezpośrednie” wymaga zdefiniowania (spełniona jest co najmniej jedna z przesłanek określonych w § 146 ust. 1 ZTP), należałoby definicję tego pojęcia sformułować w tzw. słowniku ustawy jako odrębną definicję i zamieścić po definicji pojęcia „nadawanie utworu”. Co więcej, skoro ustawodawca zdecydował się

w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych zebrać definicje w tzw. słowniku kolumnowym (definicje jako elementy zbioru ujęte w kolejnych punktach wyliczenia), należałoby konsekwentnie tę technikę zastosować również w odniesieniu do definicji pojęcia „wprowadzenie bezpośrednie” – **poprawka nr 1**. Konsekwencją tej poprawki są **poprawki nr 4 i 21**.

Dodając do ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych nowe przepisy, ustawodawca stosuje dwie techniki oznaczania przepisów – indeksową i literową. Prawodawca musi być konsekwentny w zakresie przyjętej przez siebie techniki oznaczania dodawanych przepisów. Stosowanie dwóch różnych technik jest błędem techniczno-legislacyjnym. W związku z tym, że ustawodawca przed dniem 1 sierpnia 2002 r. (dzień wejścia w życie obowiązujących ZTP), dodając do wymienionej ustawy nowe przepisy, oznaczał je indeksowo, należy konsekwentnie tę technikę stosować. Fakt, że ustawą z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy o ochronie baz danych dodano do pierwszej ze zmienianych wówczas ustaw art. 35a–35e, a więc że postąpiono wbrew obowiązującej regule, wynikał wyłącznie z faktu, że do ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych nie można było dodać przepisu oznaczonego jako art. 35¹, ponieważ tak oznaczony przepis znajdował się już w ustawie. Nie było więc w tym przypadku technicznej możliwości oznaczenia dodawanych przepisów w sposób zgodny z regułą. Skądinąd przypadek ten był już krytykowany w momencie uchwalania ustawy dodającej do ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych przepisy art. 35a–35e. Wskazywano wówczas, że w sytuacji gdy nie ma możliwości dodania do ustawy przepisów oznaczonych właściwie, powinien znaleźć zastosowanie § 84 ZTP (odstąpienie od nowelizacji i opracowanie nowej ustawy merytorycznej). Inne były okoliczności dodania do ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych art. 15a. Przepis ten został dodany ustawą z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W tym przypadku dodawany przepis został oznaczony literowo z powodu błędu technicznego, który nie został zidentyfikowany i naprawiony podczas prac legislacyjnych nad wymienioną ustawą. Fakt, że w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych znalazły się z różnych powodów przepisy oznaczone literowo nie oznacza, że prawodawca ma teraz swobodę wyboru techniki oznaczania przepisów dodawanych, tj. że może oznaczać dodawane przepisy według swego uznania, raz oznaczając je techniką literową, a innym razem techniką indeksową. W rozpatrzonej ustawie w każdym z przypadków, w których nowe

przepisy oznaczono techniką litrową, możliwe było ich oznaczenie techniką indeksową, a więc zgodnie ze sztuką. Mając to na uwadze proponuje się poprawki, które uporządkują oznaczenia dodawanych przepisów. Analogiczna do powyższej uwaga odnosi się do oznaczania dodawanych jednostek systematyzacyjnych. W nowelizowanej ustawie panuje bałagan w tym zakresie (oddział 3a – Dozwolony użytek na rzecz beneficjentów i oddział 3¹ – Prawa do pierwszych wydań oraz wydań naukowych i krytycznych). Dążąc do zapewnienia odpowiedniego standardu ustawie również w aspekcie systematyki aktu, w tym oznaczania jednostek systematyzacyjnych, należy również tę kwestię uporządkować poprawką. Mając powyższe na uwadze, uchwalono **poprawki nr 2, 17, 19 i 22**.

Uchwalając **poprawki nr 3, 5 i 12**, Senat zamieścił we właściwym miejscu w strukturze ustawy przepis, określający prawo twórcy utworu (literackiego, publicystycznego, naukowego, muzycznego lub słowno-muzycznego) do stosownego wynagrodzenia z tytułu publicznego udostępniania utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym.

W art. 22b ust. 2 (art. 1 pkt 5 noweli) ustawodawca wskazał, że równowartość 10 milionów euro obrotu będzie ustalana według kursu średniego walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego poprzedzającego dzień obliczenia tego obrotu. W związku z tym nasuwało się pytanie, czy do ustalenia równowartości kwoty euro nie byłby wystarczający mechanizm opisany w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (przepis ten stanowi: „*Ilekroć w ustawie jest mowa o równowartości danej kwoty wyrażonej w euro, należy przez to rozumieć jej równowartość wyrażoną w walucie polskiej, ustaloną przy zastosowaniu średniego kursu euro, lub jej równowartość wyrażoną w innej walucie, ustaloną przy zastosowaniu średniego kursu euro oraz średniego kursu tej waluty ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w dniu poprzedzającym dokonanie czynności.*”). Przepis art. 6 ust. 2 jest przepisem merytorycznym ogólnym. Po drugie, przyjęte brzmienie sugeruje, że nie odnosi się ono do ustalania równowartości kwoty euro w walucie polskiej. Waluta polska nie jest walutą obcą w myśl polskiego prawa. Po trzecie, brzmienie przepisu – inaczej niż to uczyniono we wspomnianym art. 6 ust. 2 – nie odnosi do siebie kursu euro i kursu waluty obcej. Dla zrealizowania intencji prawodawcy wystarczające jest, aby ustalenie równowartości kwoty euro, o której mowa w dodawanym art. 22b ust. 2, następowało w oparciu o art. 6 ust. 2 (**poprawka nr 6**).

Zgodnie z utrwaloną dobrą praktyką legislacyjną, przy formułowaniu przepisów o charakterze obligatoryjnym należy unikać czasownika modalnego „powinien”¹⁾ – **poprawki nr 7 i 18.**

Poprawka nr 8 porządkuje terminologię ustawy. W art. 47 ustawodawca posługuje się określeniem „wpływy z korzystania z utworu”, zaś w art. 47a ust. 1 „przychody z korzystania z utworu” (art. 1 pkt 13 i 14 noweli). Oba te określenia używane są w tym samym znaczeniu. Mając na uwadze § 10 ZTP statuujący zasadę konsekwencji terminologicznej (do oznaczenia jednakowych pojęć używa się jednakowych określeń), ustawodawca powinien używać w przepisach ustawy tylko jednego z tych określeń. Aktualnie ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych posługuje się wymiennie oboma określeniami. Nie oznacza to jednak, że przy okazji nowelizowania tej ustawy nie należy porządkować jej terminologii. W rozpatrzonej ustawie w przepisach zmieniających ustawę z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych posłużono się określeniem „przychód” siedem razy, zaś określenia „wpływy” użyto jednokrotnie.

Poprawka nr 9 porządkuje terminologię ustawy. W poprawce uwzględniono między innymi brzmienie dodawanego art. 47a ust. 2 (art. 1 pkt 14 noweli) oraz § 10 ZTP.

Określając zakres obowiązku informacyjnego osoby, na którą przeniesiono autorskie prawa majątkowe lub osoby, której udzielono licencji, w przypadku przeniesienia przez taką osobę autorskich praw majątkowych albo udzielenia licencji, wskazano, że twórca będzie informowany o fakcie przeniesienia prawa albo udzielenia licencji oraz będą mu udostępniane – na jego żądanie – „imię i nazwisko lub nazwa oraz adres zamieszkania lub siedziba i adres poczty elektronicznej nabywcy praw lub licencjodawcy”. W związku z tym nasuwało się pytanie, dlaczego w przypadku nabywcy i licencjodawcy niebędącego osobą fizyczną informacja obejmuje wyłącznie siedzibę, a nie adres. Skoro w przypadku nabywcy albo licencjodawcy, będącego osobą fizyczną, udostępniony będzie jego adres zamieszkania, nie ma powodu, aby w przypadku nabywcy albo licencjodawcy instytucjonalnego poprzestawać wyłącznie na wskazaniu siedziby. Warto również zwrócić uwagę, że spójnik alternatywy łącznej użyty w sformułowaniu „adres zamieszkania lub siedziba” sugeruje, że nabywca albo licencjodawca może mieć zarówno miejsce zamieszkania, jak i siedzibę. Dążąc do wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych, uchwalono **poprawkę nr 10.**

¹⁾ Zob.: https://rcl.gov.pl/wp-content/uploads/2020/11/arttykul_19.pdf

Poprawka nr 11 porządkuje terminologię w obrębie nowelizowanego art. 57 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Poprawka nr 13 eliminuje wątpliwości co do zakresu odesłania. Przepis w uchwalonym brzmieniu rodził wątpliwość, czy ustawodawca odsyła do całego pkt 2, czy do jego fragmentu rozpoczynającego się od wyrazu „sposób”. Wolą ustawodawcy było, aby dodawany art. 99⁷ ust. 2 pkt 1 stanowił o zwielokrotnianiu publikacji prasowej na polu eksploatacji, o którym mowa w pkt 2 wskazanej jednostki redakcyjnej.

Dodawany art. 99¹⁰ (art. 1 pkt 22 noweli) wymaga przerwania, tak aby był on zgodny z wynikającymi z § 56 ust. 1 ZTP zasadami formułowania przepisów zawierających wyliczenie. Ponadto należy dokonać również zmiany, która wyeliminuje sugestię, że wydawca może mieć zarówno miejsce zamieszkania, jak i siedzibę (błędnie użyto spójnika alternatywy łącznej; prawidłowego spójnika użyto w dodawanym art. 35¹⁴ pkt 1 i nowelizowanym art. 66 – art. 1 pkt 9 i 16 noweli) – **poprawka nr 14**.

Dodawany do ustawy z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi art. 5a ust. 2 stanowi, że uprawnieni objęci rozszerzeniem licencji zbiorowej mogą w każdym czasie i ze skutkiem natychmiastowym, w drodze oświadczenia złożonego organizacji zbiorowego zarządzania, wyłączyć swoje utwory lub przedmioty praw pokrewnych z zakresu rozszerzonej licencji zbiorowej. W tym przypadku: *„Przepisy art. 32 ust. 3–5 stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem, że okres, o którym mowa w ust. 3, wynosi 6 miesięcy.”*. Sformułowane w przytoczonym przepisie odesłanie jest nieprecyzyjne. Nie jest jasne, czy ustawodawca czyniąc „zastrzeżenie” odsyła do art. 32 ust. 3, czy do ust. 3 w dodawanym art. 5a. Mając na względzie dostateczną precyzję przepisów, a tym samym ich komunikatywność, dążąc do wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych oraz przyjmując, że intencją prawodawcy było odesłanie do art. 32 ust. 3, uchwalono **poprawkę nr 20**.